

Osallistuminen Oulu2026 Euroopan kulttuuripääkaupungin toteutukseen

Ranuan kunta on tiedustellut mahdollisuutta osallistua kumppanikuntana Oulu2026-kulttuuripääkaupungin kulttuuriohjelman toteutukseen omalla alueellaan.

Oulu on nimetty Euroopan vuoden 2026 kulttuuripääkaupungiksi. Oulun kaupunki perusti lokakuussa 2021 Oulun kulttuurisäätiön, joka on vuoden 2022 alusta lähtien vastannut vuoden suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista. Oulun kulttuurisäätiön tavoitteena on kasvattaa koko Pohjois-Suomen vetovoimaa yhteistyössä seudun kuntien, sidosryhmien ja kulttuurialan ammattilaisten kanssa. Voittaneessa hakukirjassa kuvattu kulttuuriohjelma ja talousarvio ovat toiminnan jatkosuunnittelun perusta. Euroopan komission nimeämä kansainvälinen asiantuntijaraati seuraa jatkovalmistelua ennen vuotta 2026 pidettävissä kolmessa seurantakokouksessa.

Kulttuuripääkaupungin budjetti vuosille 2021–2027 on yhteensä 50 miljoonaa euroa. Rahoitus saadaan useista lähteistä: vastaavat Oulun kaupunki ja valtio kumpikin 20 miljoonan euron rahoituksesta, loppu budjetin tulo-rahoituksesta koostuu kumppanikuntien toteuttaman ohjelman arvosta, EU:n myöntämästä 1,5 miljoonan euron Melina Mercouri -palkinnosta, yksityisestä rahoituksesta, hankerahoituksista, yritysyhteistyön tuloista ja myyntituloista.

Oulun kumppanikuntia ovat Alavieska, Haapajärvi, Haapavesi, Hailuoto, Hyrynsalmi, Ii, Kajaani, Kalajoki, Kemi, Kempele, Kuhmo, Kuusamo, Kärsämäki, Liminka, Lumijoki, Muhos, Nivala, Oulainen, Paltamo, Pielavesi, Pudasjärvi, Puolanka, Pyhäjoki, Pyhäntä, Raahe, Ristijärvi, Sievi, Siikajoki, Siikalatva, Sotkamo, Suomussalmi, Taivalkoski, Tornio, Tyrnävä, Utajärvi, Vaala ja Ylivieska.

Kunnat ovat tehneet valtuustoissaan päätökset osallistumisesta ja omasta panoksestaan omalla alueellaan toteutettavasta kulttuuriohjelmasta. Kumppanikunnat nimeävät kulttuuriohjelman ja viestinnän vastuuhenkilöt omasta organisaatiostaan. Kulttuurisäätiö koordinoi alueellisen ohjelman valmistelua ja tukee viestinnässä ja markkinoinnissa.

Euroopan Unioni on päättänyt vuosina 2020–2023 toteutettavista kulttuuripääkaupungeista ja niiden valintamenettelystä (N:o 445/2014/EU). Kulttuuripääkaupunkitoiminnan tavoitteena on edistää kaupunkien kehittymistä kulttuurin avulla, tuoda esiin Euroopan kulttuurien rikkautta ja yhteistä kulttuuriperintöä sekä edistää keskinäistä ymmärrystä ja vuoropuhelua. EU:n päätöksessä määritellään kulttuuripääkaupunkien hakuprosessi, valintakriteerit, tavoitteet ja vuorovuodet, mistä maasta kulttuuripääkaupungit vuosina 2020–2023 valitaan. Vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungit ovat Oulu Suomesta ja Trencin Slovakiasta.

Oulu2026-kulttuuriohjelman pääteema on **Kulttuuri-ilmastonmuutos**, alateemat ovat **Vastakohtien voima, Rohkeasti reunalla ja Villisti kaupunki**. Teemojen alle rakentuu ohjelmalinjoja, joihin yksittäiset kulttuurihankkeet ja -tapahtumat kiinnittyvät.

Alueellinen kulttuuriohjelma rakentuu kolmen ohjelmalinjan alle: 1) Arctic Food Lab nostaa esiin paikallista ruokaperinnettä, ruoka-alan yritysten paikallisista raaka-aineista valmistettuja tuotteita sekä paikallisia ruokatapahtumia, **2) Luontopolkuja taiteeseen** rakentaa toteutusalueelle reitin, josta matkailijat voivat löytää luontoa ja kulttuuria yhdistäviä kohteita ja tapahtumia ja **3) Euroopan valokeulassa**, joka

tekee eurooppalaiselle yleisölle näkyväksi alueen merkittävimpiä kulttuuritapahtumia, joiden vuoden 2026 sisältö toteuttaa kulttuuriohjelman teemoja.

Kumppanikunnat voivat räätälöidä vuoden 2026 kulttuuritoimintaansa niin, että se sopii yhteen vuoden teemojen ja ohjelmalinjojen kanssa. Ohjelmaa varten ei välttämättä tarvitse osoittaa erillistä, normaalivuodesta poikkeavaa määrärahaa. Esimerkiksi vuosien 2023-2026 kulttuuriavustuksia voidaan kohdentaa kunnassa toteutettavaan kulttuuripääkaupunkiohjelmaan. Kuntia kannustetaan myös hakemaan ulkopuolisia rahoituksia kulttuuriohjelman toteutukseen.

Voittaneessa hakukirjassa esitettiin Oulun ja hakuvaiheessa 32 kumppanikunnan alueelle suunniteltu kulttuuriohjelman runko. Kulttuuriohjelma tuo esiin myös Euroopan kulttuurista monimuotoisuutta ja yhteistä kulttuuriperintöä. Valtaosassa kulttuuriohjelman projekteista on valmisteltu paikallisten ja eurooppalaisten kumppanien yhteistyöllä. Puolet ohjelmasta toteutuu perinteisten kulttuurilaitosten ulkopuolella, 70 % on saavutettavissa myös digitaalisesti. Ohjelman halutaan tavoittavan etenkin niitä asukkaita, jotka jäävät perinteisen kulttuuritarjonnan katveeseen. Hakemus on luettavissa Oulun kulttuurisäätiön verkkosivuilla osoitteessa www.oulu2026.eu

Oulu2026-ohjelma on rakentunut avoimien ohjelmahakujen kautta valituista projekteista ja Oulun kulttuurisäätiön tuottamista ohjelmaosuuksista, kuten lippulaivahankkeista ja avajaisista. Vuonna 2024 toteutetaan viimeinen iso ohjelmahaku ”Me olemme kulttuuria”, joka on tarkoitettu erityisesti kuntalaisia lähellä olevaan, osallistavaan kulttuuritoimintaan.

Vaikka Euroopan kulttuuripääkaupunki ei ole matkailun ja elinkeinoelämän kehittämishanke, voi Euroopan kulttuuripääkaupungin onnistunut toteutus nimitys kasvattaa merkittävästi alueen matkailua ja aluetaloutta. Esimerkiksi Turku2021 kulttuuripääkaupungin toteutusbudjetti oli 55 miljoonaa, mutta vuoden vaikutus aluetalouteen oli Turun kauppakorkeakoulun selvityksen mukaan yhteensä 260 miljoonaa euroa. Hanke sai kansainvälistä mediahuomiota yli 50 miljoonan euron arvosta. Oulu2026 vuoden vaikuttavuutta arvioidaan EU komission antaman ohjeistuksen mukaisilla indikaattoreilla, jotka on kuvattu hakukirjassa. Vuoden vapaaehtoistoimintaan ovat kaikki asukkaat ja heidän yhteisönsä tervetulleita.

Mikäli Ranuan kunta päättää osallistua Oulu2026 -kulttuuriohjelman toteutukseen alueellaan tai yhdessä naapurikuntien kanssa laajemmallakin alueella, pyydämme teitä ystävällisesti toimittamaan meille tiedoksi asiaa koskevan päätöksen mahdollisimman pian. Silloin myös Ranuan alueelle esitettävät ohjelmaehdotukset voidaan ottaa huomioon, kun päätetään kulttuuriohjelman täydentämisestä ja mahdollisten säätiön osarahoitusten myöntämisestä niille.

Ehdotus kunnan päätökseksi:

Ranuan kunta päättää osallistua Oulu2026 Euroopan kulttuuripääkaupungin toteutukseen.

Kunta suunnittelee ja toteuttaa Oulu2026-teemojen mukaista ohjelmaa vuosina 2024–2026. Kunta voi toimia yksin tai yhdessä muiden Oulu2026-alueen kuntien tai eurooppalaisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Oulu2026-kulttuuriohjelmaan otettavista hankkeista neuvotellaan Oulun kulttuurisäätiön kanssa. Kunta perustaa asiaa varten oman työryhmän, johon voidaan kutsua paikallisia kulttuurialan ja muiden ohjelman toteutukseen osallistuvien yhteisöjen edustajia.

Kumppanikuntien hankkeiden taloudellinen arvo lasketaan mukaan seudun osuuteen kulttuuripääkaupungin kustannuksista. Kuntien hankkeet ovat mukana säätiön kotimaisessa ja kansainvälisessä viestinnässä ja markkinoinnissa. Kunta saa käyttää omassa Oulu2026-ohjelmansa viestinnässä Oulu2026-logoa.

Oulun kulttuurisäätiön puolesta

Piia Rantala-Korhonen Toimitusjohtaja

piia.rantala-korhonen@oulu2026.eu

